

Bemærkninger til forslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

Landstinget pålagde ved landstingsbeslutning på efterårssamlingen 2008 det daværende Landsstyre at undersøge muligheder for oprettelse af et fælles Center og Institut for internationale Studier og Menneskerettigheder i Grønland i samarbejde med den danske regering (punkt FM2008/85).

Det daværende Landsstyre var positiv over for at foretage nærmere undersøgelser af forslaget, men pegede samtidig på den problemstilling, at der ikke var tilstrækkeligt uddannede forskere og andre med en videregående uddannelse, der kunne varetage opgaverne i et sådant center. Landsstyret fandt derfor, at det er nødvendigt at få belyst de økonomiske konsekvenser, mulighederne for at rekruttere højt uddannede medarbejdere samt mulighederne for at samarbejde med tilsvarende institutioner i andre lande.

Naalakkersuisut har haft en dialog med Institut for Menneskerettigheder om, hvorvidt Grønland kan trække på den ekspertise inden for menneskerettigheder, som instituttet besidder. Institutet har erklæret sig positiv over for et samarbejde, der for eksempel kan tage form af kurser samt anden oplysningsvirksomhed om menneskerettigheder. Institutet kan endvidere afgive høringssvar på forslag til Inatsisartutlovgivning og således vurdere forslag til Inatsisartutlove ud fra en menneskeretlig synsvinkel.

Den danske regering fremsatte i februar 2012 et forslag om at nedlægge Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder og samtidig etablere særskilt lovgrundlag for henholdsvis Dansk Institut for Internationale Studier og for Institut for Menneskerettigheder.

I forbindelse med høringen om Forslaget til lov om Institut for Menneskerettigheder - Danmarks Nationale Menneskerettighedsinstitution foreslog Naalakkersuisut, at loven ved kongelig anordning skulle kunne sættes i kraft for Grønland, og at Selvstyret ved Inatsisartutlov kunne oprette et råd for menneskerettigheder i Grønland, der bl.a. skulle få mulighed for at udpege et medlem til Institut for Menneskerettigheder – Danmarks Nationale Menneskerettighedsinstitutions bestyrelse. Herved ville der på én gang kunne opnås en vigtig kompetenceopbygning, såvel som en forankring af arbejdet med menneskerettigheder i Grønland samt mere formelle rammer om samarbejdet mellem Institut for Menneskerettigheder og Selvstyret.

Udenrigsministeren var positiv over for forslaget, og Folketingets Udenrigsudvalg udtalte følgende i dets betænkning over lovforslaget:

“Loven gælder ikke for Grønland og Færøerne. Udvalget lægger vægt på, at Grønland og

Færøerne, hvis de ønsker at sætte loven i kraft for deres områder, får mulighed for repræsentation i bestyrelsen.

Udvalget lægger derfor afgørende vægt på ministerens svar på høringssvar til Grønlands Selvstyre, hvoraf det fremgår: »Såfremt loven sættes i kraft for Grønland og/eller Færøerne, og der samtidig hermed oprettes lokale Råd for Menneskerettigheder på Grønland og Færøerne, kan der evt. efterfølgende vedtages en ændring af lov om etablering af Institut for Menneskerettigheder – Danmarks Nationale Menneskerettighedsinstitution, hvorved det grønlandske råd, henholdsvis det færøske råd, tildeles mulighed for at udpege et bestyrelsesmedlem.«

Udvalget opfordrer ministeren til at fremsætte forslag til ændring af lov om Institut for Menneskerettigheder – Danmarks Nationale Menneskerettighedsinstitution hurtigt efter en eventuel grønlandsk eller færøsk beslutning om at sætte loven i kraft.»

Lovforslaget blev vedtaget i Folketinget og er nu gældende som lov nr. 553 af 18. juni 2012 om Institut for Menneskerettigheder – Danmarks Nationale Menneskerettighedsinstitution. Loven træder i kraft 1. januar 2013.

Naalakkersuisut har haft en dialog med Udenrigsministeriet med henblik på at opfylde udenrigsministerens og Udenrigsudvalgets intentioner. Så snart nærværende forslag til Inatsisartutlov er vedtaget, vil udenrigsministeren fremsætte forslag til en lov om ændring af lov om Institut for Menneskerettigheder – Danmarks Nationale Menneskerettighedsinstitution, som skaber hjemmel til, at Grønlands Råd for Menneskerettigheder kan udpege et medlem af bestyrelsen for Institut for Menneskerettigheder – Danmarks Nationale Menneskerettighedsinstitution.

2. Hovedpunkter i forslaget

a) Gældende ret

Området har ikke været reguleret af Inatsisartutlovgivning, men lov nr. 411 af 6. juni 2002 om etablering af Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder har været sat i kraft for Grønland ved kgl. anordning nr. 414 af 30. maj 2005, og som anført i ovenfor, forventes Lov nr. 553 af 18. juni 2012 om Institut for Menneskerettigheder – Danmarks Nationale Menneskeretsinstitution sat i kraft for Grønland.

b) Lovforslagets indhold

Formålet med loven er at fremme og beskytte menneskerettighederne i Grønland ved at oprette Grønlands Råd for Menneskerettigheder som et uafhængigt råd, idet den samtidig skal medvirke til en generel videns- og kompetenceopbygning om menneskerettigheder i Grønland. Rådet skal

fungere i overensstemmelse med FN's Parisprincipper af 20. december 1993, der bl.a. vedrører krav til nationale menneskerettighedsinstitutioners kompetence og ansvar (mandat), sammensætning og garantier for uafhængighed og pluralisme, arbejdsformer m.v..

Endvidere er forslaget udtryk for et ønske om at styrke dialogen og samarbejdet med Institut for Menneskerettigheder – Danmarks Nationale Menneskerettighedsinstitution.

Ved forslaget oprettes et uafhængigt råd for menneskerettigheder i Grønland – Grønlands Råd for Menneskerettigheder. Rådet får følgende opgaver:

- 1) deltage i overvågning af og rapportering om menneskerettighedssituationen i Grønland,
- 2) drøfte udarbejdelse af analyser af og forskning på menneskerettighedsområdet,
- 3) yde rådgivning af Inatsisartut og Naalakkersuisut, andre offentlige myndigheder og private aktører om menneskerettigheder,
- 4) fremme koordination af og bistand til civilsamfundets arbejde med menneskerettigheder,
- 5) støtte og fremme undervisning i menneskerettigheder,
- 6) medvirke til formidling af information om menneskerettigheder,
- 7) foreslå aktiviteter til styrkelse af menneskerettighedernes gennemførelse i Grønland,
- 8) vurdere forløbet af hidtidige aktiviteter på menneskerettighedsområdet i Grønland og ege et medlem til Institut for Menneskerettigheders bestyrelse.

Rådet sammensættes af medlemmer, der udpeges af en række organisationer, institutioner, foreninger samt visse offentlige myndigheder, der arbejder med menneskerettigheder. Deltagelse i rådet er frivilligt og ulønnet. Det er kun medlemmer udpeget af civilsamfundsorganisationer og offentlige institutioner, der har stemmeret og valgbarehed. Rådet fastsætter selv sin forretningsorden. Det skal afholde mindst 2 møder årligt.

Udenrigsdirektoratet varetager sekretariatsfunktionen for rådet.

3. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Lovforslaget forventes at skabe øget opmærksomhed om menneskerettighedssituationen i Grønland og dermed en større bevågenhed med de offentlige myndigheders planlægning og forvaltning af deres område i forhold til efterlevelse af menneskerettighedskonventioner m.v. Dette vil medføre både økonomiske og administrative konsekvenser for de offentlige myndigheder.

Udgifterne til Grønlands Råd for Menneskerettigheder skønnes at udgøre årligt ca. 900.000 kr. til mødeafholdelse, eventuelle rejseudgifter og dagpenge samt udgifter til informationsvirksomhed. Udgifterne til sekretariatsbetjening varetages indenfor Udenrigsdirektoratets ordinære driftsbevilling.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Lovforslaget forventes ikke direkte at have konsekvenser for det private erhvervsliv, men det må forventes at medføre et øget fokus på det private erhvervslivs overholdelse af menneskerettigheder.

5. Konsekvenser for miljø, natur og folkesundhed

Lovforslaget forventes ikke at have konsekvenser for miljø, natur eller folkesundhed.

6. Konsekvenser for borgerne

Lovforslaget forventes at medvirke til at skabe øget bevidsthed hos borgerne om menneskerettigheder og dermed også at øge respekt for samt fremme og beskytte menneskerettighederne i Grønland.

7. Andre væsentlige konsekvenser

Lovforslaget forventes ikke at medføre andre væsentlige konsekvenser.

8. Høring af myndigheder og organisationer m.v.

Høringsliste: Organisationer mv. i § 3, Selvstyrets departementer, KANUKOKA, Ombudsmanden for Inatsisartut, Institut for Menneskerettigheder, Udenrigsministeriet. Forslaget har endvidere været tilgængeligt på Selvstyrets høringsportal.

Høringsperioden har været den 20. juli 2012 til 9. august 2012.

Der er modtaget høringssvar fra KANUKOKA, Departementet for Sundhed, Børnetalsmanden, Institut for Menneskerettigheder, SIK, Departementet for Uddannelse og Forskning, Ligestillingsrådet, GA, ICC, Ilisimatusarfik. Udenrigsministeriet har anmeldt et høringssvar, som vil være forsinket, men som også vil blive fremsendt til Inatsisartut, når det foreligger.

I det følgende behandles høringssvarene og de forslag til ændringer, der er indkommet under høringen. Det bemærkes, at høringssvarene, som er anført i kursiv, kun er gengivet i hovedtræk på baggrund af en væsentlighedsvurdering.

Alle høringssvar er i deres helhed medsendt til det behandlende udvalg i Inatsisartut.

KANUKOKA har meddelt sin enighed i forslaget og havde i øvrigt ikke bemærkninger til indholdet.

Departementet for Sundhed støtter, at der oprettes et særskilt grønlandsk organ med fokus på overholdelse af menneskerettigheder her i landet og således at der skabes mulighed for at udpege et medlem til Institut for Menneskerettigheders bestyrelse. Departementet efterlyser dog en præcisering af arbejdsopgaverne samt hvordan rådet rent faktisk bliver dannet.

Lovforslaget har fokus på samarbejdet med Institut for Menneskerettigheder – Danmarks Nationale Menneskerettighedsinstitution og muligheden for at udpege et medlem til instituttets bestyrelse,

hvilket netop er understreget på grund af den vigtige kapacitetsopbygning omkring Menneskerettigheder, som Grønlands Råd for Menneskerettigheder forventes at bidrage til.

Arbejdsopgaverne er beskrevet i lovforslagets § 2 med bemærkninger. Rådet vil blive nedsat ved Naalakkersuisuts foranstaltning efter vedtagelse af loven, og rådet skal herefter selv tage stilling til arbejdsform mv.

Børnetalsmanden har udtrykt sin enighed i formålet med forslaget og mener det er vigtigt, at der kommer yderligere fokus på at styrke rettigheder for såvel børn som voksne i Grønland.

Børnetalsmanden er enig i, at det er vigtigt at begrænse antallet af stemmeberettigede medlemmer, og at organisationen helst skal repræsentere forskellige synspunkter for at skabe den nødvendige dynamik i rådet. Børnetalsmanden stiller spørgsmålstegn ved valget af organisationer, der får mulighed for at udpege repræsentanter til rådet. Endvidere er Børnetalsmanden ikke enig i, at Ligestillingsrådet og Børnetalsmanden stilles forskelligt med hensyn til stemmeret. Endelig har Børnetalsmanden en række anker, som primært handler om, at forslaget efter Børnetalsmanden opfattelse begrænses af, at der fra starten ikke afsættes tilstrækkelige ressourcer til rådet.

Børnetalsmanden tager i høringssvaret fat på en vanskelig del af forslaget til Inatsisartutlov, nemlig udvælgelse af repræsentanter til rådet og den nødvendige afgrænsning heraf. I modsætning til fx. Børnetalsmanden og Ligestillingsrådet, hvortil Naalakkersuisut foretager den endelige udpegning af medlemmer på baggrund af indstillinger fra en række organisationer, er der i nærværende forslag lagt vægt på en uafhængighed af Naalakkersuisut i denne proces. Der er med de udvalgte organisationer og institutioner søgt etableret en bred vifte af kompetencer indenfor menneskerettigheder. Forslaget tager også højde for, at andre organisationer, der har interesse i at deltage i rådets møder, kan få mulighed herfor, ligesom møderne kan åbnes for offentligheden. Den foretagne skelnen mellem hhv. Ligestillingsrådet og Børnetalsmanden beror på en skønsmæssig vurdering af, hvilken institution, der i størst omfang kan siges at foretage myndighedsbehandling. Regeringsdeltagelsen i rådet er søgt minimeret ud fra en principiel betragtning. Der er dog i forslaget lagt vægt på, at rådet skal være så inkluderende som muligt under hensyntagen til, at deltagelse i rådet er frivilligt og ulønnet, hvilket også er baggrunden for, at medlemmerne foreslås udpeget for to år ad gangen. Der er herudover mulighed for, at medlemmerne kan genudpeges.

Institut for Menneskerettigheder finder i sit høringssvar forslaget positivt og er indstillet på at samarbejde med Grønlands Råd for Menneskerettigheder i overensstemmelse med det foreslåede. Instituttet har hæftet sig ved ønsket om at sikre kapacitetsopbygning i Grønland, og at konkrete aktiviteter tilrettelægges herefter. I forhold til Udenrigsdepartementets varetagelse af sekretariatsfunktionen for Grønlands Råd for Menneskerettigheder, vurderer Institut for Menneskerettigheder, at dette ikke er noget problem set i forhold til FN's Parisprincipper, fordi rådet kan fungere uafhængigt af Naalakkersuisut med støtte fra Institut for Menneskerettigheder. Sekretariatsfunktionen ses som en praktisk foranstaltning i den forbindelse. Institut for Menneskerettigheder har to konkrete forslag til forslaget. Nemlig: at lovforslagets § 1, stk. 3, ikke kun nævner uafhængigheden af Naalakkersuisut, men gøres bredere. Institut for

Menneskerettigheder anbefaler endvidere, at udpegningsprocessen overvejes i den videre lovgivningsproces.

Det foreslåede alternativ til § 1, stk. 3: ”Grønlands Råd for Menneskerettigheder er uafhængigt” er indarbejdet i forslaget. Mht. udpegningsprocessen åbner en ny paragraf i forslaget for, at der om fire år gennemføres en generel evaluering af rådets arbejde og rammerne herfor, herunder om rådets sammensætning.

Departementet for Indenrigsanliggender, Natur og Miljø har ingen bemærkninger til forslag til Inatsisartutlov om Grønlands Råd for Menneskerettigheder.

SIK meddeler i sit hørings svar organisationens fulde opbakning til, at Grønland opretter sit eget Grønlands Råd for Menneskerettigheder og understreger, at alle bestræbelser, der fører hen mod at opnå styrkelse af dialogen og samarbejdet om menneskerettigheder med henblik på kompetenceopbygning og en yderligere forankring af arbejdet med menneskerettigheder, er en af SIK's mærkesager.

Departementet for Uddannelse og Forskning har ingen kommentarer til det fremsendte lovforslag.

Ligestillingsrådet diskuterer i sit hørings svar, om Grønlands Råd for Menneskerettigheder, i forslagets foreliggende form, lever op til Parisprincipperne og foreslår en formulering i loven om, at rådet skal fungere indenfor rammerne af Parisprincipperne, i stedet for den nuværende formulering, hvor rådet etableres i overensstemmelse med Parisprincipperne. Ligestillingsrådet anbefaler en tilstrækkelig ressource tilførsel til rådet som muliggør etablering af selvstændigt sekretariat og en hjemmeside samt, at medlemmerne honoreres i form af, at medlemskab af rådet sidestilles med borgerligt ombud. Endelig efterlyser Ligestillingsrådet klarere kriterier for, hvilke organisationer, der kan udpege medlemmer, at flere organisationer får mulighed for i fællesskab at udpege et medlem samt, at rådet bemyndiges til at optage nye civilsamfundsorganisationer og institutioner, der kan udpege medlemmer.

Ligestillingsrådets forslag om den konkrete formulering omkring Parisprincipperne er ikke fulgt. Det forekommer hensigtsmæssigt at lade formuleringen være i tråd med den danske lov på dette punkt. Det vurderes på nuværende tidspunkt ikke realistisk at forvente flere ressourcer til oprettelse og drift af rådet, end det foreslåede, selvom det kunne være ønskeligt. Der lægges i loven op til, at rådet disponerer sit eget arbejde og dermed også, hvorvidt rådet ønsker at etablere en egen hjemmeside. Med hensyn til at lade medlemskab af rådet være omfattet af borgerligt ombud, er denne løsning i udgangspunktet fravalgt med henvisning til, at kun offentlige ansatte er omfattet af denne lov.

Ligestillingsrådet ønsker som andre høringsparter, at der er klarere kriterier for udpegnings af medlemmer til rådet, uden at der dog fremlægges konkrete forslag til sådanne. Der er i udvælgelsen

af organisationer, institutioner og myndigheder lagt vægt på at sammensætte et råd, som afspejler de synspunkter, som gør sig gældende blandt civilsamfundsorganisationer, der arbejder med menneskerettigheder. Samtidigt er der åbnet mulighed for, at rådet kan beslutte at lade andre organisationer, institutioner og myndigheder deltage i rådets arbejde, ligesom rådet kan åbne møderne for offentligheden. Alene af hensyn til rådets funktionsduelighed indenfor de ressourcer, der er til rådighed, er medlemsantallet søgt afgrænset.

I GA's høringsvar understreges det, at rådets uafhængighed af Naalakkersuisut er af afgørende betydning, uanset den offentlige støtte i form af sekretariatsbetjening. Rådet skal kunne udtale sig kritisk også vedr. Naalakkersuisut. Konkret foreslås Transparency Greenland og CSR Greenland optaget på listen af civilsamfundsorganisationer, der arbejder med menneskerettigheder. Endelig anbefaler GA, at der indsættes hjemmel i loven til finansiering af evt. deltagelse for rådets udpegede medlem af Institut for Menneskerettigheders bestyrelse, og at henvisning til eventuelt medlemskab af samme bestyrelse fjernes.

Uafhængigheden af rådet er yderligere understreget ved ændring af § 1, stk. 3.

Udenrigsdirektoratets varetagelse af sekretariatsfunktionen for rådet forudses primært at være af administrativ og praktisk karakter. Evt. faglig bistand vil jf. bemærkningerne blive ydet i et samarbejde med Institut for Menneskerettigheder. Henset til de mange forslag til inkludering af yderligere organisationer, foreslås dette at blive en del af den videre lovgivningsproces. Forslaget om hjemmel til finansiering af deltagelse i Institut for Menneskerettigheders bestyrelse er indarbejdet i loven og i bemærkningerne.

ICC har i sit høringsvar udtrykt støtte til forslaget, idet det foreslås, at rådet evalueres efter en tid. ICC påpeger, at det i forhold til Parisprincipperne er uhensigtsmæssigt, at rådet sekretariatsbetjenes af Udenrigsdirektoratet, men anerkender dette som en nødvendighed/mulighed i en opstartsfasen med henblik på at rådet kan opnå uafhængighed på sigt. ICC foreslår en tematisk udvælgelse af medlemmer, hvor flere foreninger eller organisationer er fælles om at udpege en repræsentant. Bl.a. peges på at børn og unge er ekstraordinært godt repræsenteret, mens dette ikke gælder for andre områder. ICC har foreslået en tilføjelse til § 2 gående på rådets muligheder for at rådgive og henvende sig til relevante instanser i hele Rigsfælleskabet vedr. individuelle og kollektive rettigheder. Endelig foreslår ICC som flere andre, at medlemmer af rådet omfattes af borgerligt ombud.

ICC's forslag om en evalueringsklausul er medtaget i forslaget henset til, at Grønlands Råd for Menneskerettigheder er en nyskabelse og at det derfor giver god mening at evaluere rådets funktioner og arbejdsbetingelser, når der på baggrund af nogle konkrete erfaringer er bedre mulighed for at overveje eventuelle tilpasninger. ICC's forslag om en tilføjelse til § 2 er ikke

medtaget, da denne mulighed allerede forefindes og yderligere understreges ved et styrket samarbejde med Institut for Menneskerettigheder.

Ilisimatusarfik støtter i sit høringssvar oprettelsen af et Grønlands Råd for Menneskerettigheder, men savner foreningen Transparency Greenland, der arbejder med gennemskuelse og åbenhed i den offentlige forvaltning, i listen over instanser, der kan udpege medlemmer af rådet.

Ilisimatusarfik med fleres forslag er medtaget i forslaget til Inatsisartutlov om Grønlands Råd for Menneskerettigheder og tilhørende bemærkninger.

Konklusion

Flere høringssvar foreslår en udvidelse af antallet af medlemmer af rådet, ud over dem der peges på i lovforslaget. En organisation, som flere har foreslået, og som nu indgår i lovforslaget, er Transparency Greenland. En særlig begrundelse herfor er, at organisationen kan medbringe perspektiverne fra et anerkendt internationalt samarbejde omkring væsentlige, generelle principper for at forhindre korrupsion, der netop er en potentiel stor trussel mod menneskerettighederne.

Lovforslaget fastholder i øvrigt, at rådet i sin første arbejdsperiode er etableret med en lang række organisationer, som i deres virke spænder over mange og centrale temaer med menneskeretlige berøringsflader. Det er herunder vigtigt at fremhæve, at rådet med sin brede inkluderende funktionsbeskrivelse ikke er forhindret i, men tværtimod inviterer til, at alle problemstillinger med et menneskeretligt indhold kan tages op, uanset om forslagene er formuleret af organisationer uden for rådet, af den enkelte borger eller i andre fora. Det søger forslaget bl.a. at tage højde for ved, at andre organisationer, der har interesse i at deltage i rådets møder, kan få mulighed herfor, ligesom møderne kan åbnes for offentligheden.

Med sin afgrænsning af antallet af medlemmer søger lovforslaget at tage hensyn til, at rådet kan blive praktisk funktionsdueligt, inden for de ressourcer, der er til rådighed. Hele modellen for Grønlands Råd for Menneskerettigheder er i øvrigt ny, og derfor lægges op til, at der efter fire år gennemføres en evaluering på basis af de indhentede erfaringer, herunder f.eks. om rådets sammensætning skal genovervejes.

Bemærkninger til forslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Lovens formål er at fremme og beskytte menneskerettighederne i Grønland.

Formålet søges opnået ved at oprette et råd for menneskerettigheder i Grønland – Grønlands Råd for Menneskerettigheder, som skal medvirke til en generel videns- og kompetenceopbygning om

menneskerettighederne i Grønland jf. nærmere bemærkninger til § 2. Rådet skal fungere i overensstemmelse med FN's Parisprincipper af 20. december 1993, der bl.a. vedrører krav til nationale menneskerettighedsinstitutioners kompetence og ansvar (mandat), sammensætning og garantier for uafhængighed og pluralisme, arbejdsformer mv..

Til stk. 2

Videns- og kompetenceopbygningen kan f.eks. gennemføres ved afholdelse af møder og seminarer og udgivelse af informationsmateriale i samarbejde med Institut for Menneskerettigheder.

Til stk. 3

Der lægges vægt på, at Grønlands Råd for Menneskerettigheder bliver et politisk uafhængigt råd i overensstemmelse med FN's Parisprincipper, jf. bemærkninger til stk. 2, som ligeledes danner grundlag for Institut for Menneskerettigheder – Danmarks Nationale Menneskerettighedsinstitution.

Inatsisartutloven er udtryk for ønsket om at styrke dialogen og samarbejdet med Institut for Menneskerettigheder – Danmarks Nationale Menneskerettighedsinstitution med henblik på kapacitets- og kompetenceopbygning i Grønland indenfor menneskerettigheder. Grønland har i sit høringssvar til forslaget til lov om Institut for Menneskerettigheder – Danmarks Nationale Menneskerettighedsinstitution har lagt vægt på at fortsat at være omfattet af den danske lovgivning på området og at samarbejdet med Institut for Menneskerettigheder – Danmarks National Menneskerettighedsinstitution ønskes styrket, blandt andet ved at Grønland, ved oprettelse af et råd for menneskerettigheder i Grønland, gives mulighed for at udpege et medlem til dennes bestyrelse.

Til § 2

Til stk. 1

Grønlands Råd for Menneskerettigheder har til opgave at fremme og beskytte menneskerettighederne i Grønland ved at medvirke til at opbygge kompetence og viden vedr. menneskerettigheder i samarbejde med Institut for Menneskerettigheder - Danmarks Nationale Menneskerettighedsinstitution. Der er således ingen modsætning mellem oprettelsen af rådet ved Inatsisartutlov og Institut for Menneskerettigheders virksomhed i henhold til anordning om ikraftsættelse for Grønland af lov om Institut for Menneskerettigheder – Danmarks Nationale Menneskerettighedsinstitution.

Nr. 1-3

Det er ikke hensigten, at rådet selv skal rapportere, udarbejde analyser eller udføre forskning. Dette er der ikke ressourcer til, jf. de almindelige bemærkninger. Men rådet har mulighed for lejlighedsvis

og når det skønnes relevant, at yde rådgivning til Inatsisartut og Naalakkersuisut samt andre offentlige myndigheder og private aktører om menneskerettigheder og kan som led i varetagelsen af rådets formål drøfte og udtale sig om rapporter om menneskerettigheder i Grønland, samt opfordre til udarbejdelse af analyser og rapporter mv. om menneskerettigheder i Grønland.

Nr. 4

Da en række civilsamfundsorganisationer er repræsenteret i rådet, vil det i sig selv kunne fremme koordinationen. Herudover kan rådet afholde møder med henblik herpå.

Nr. 5-7

Rådet vil f.eks. kunne formidle undervisnings- og informationsmateriale tilpasset grønlandske forhold, samt afholde offentlige møder og seminarer.

Nr. 8

Rådet vil kunne evaluere tidligere aktiviteter på menneskerettighedsområdet med henblik på styrkelse af menneskerettighedernes gennemførelse i Grønland.

Til stk. 2

Samarbejdet med Institut for Menneskerettigheder forventes at tage form af, at Institut for Menneskerettigheder deltager i rådets møder, jf. § 4, stk. 5 og yder faglig bistand, jf. § 6. Herudover kan samarbejdet ske ved, at Instituttet afholder kurser, seminarer mv., medvirker til udgivelse af informationsmateriale samt afgiver høringssvar om forslag til Inatsisartutlove af menneskeretlig relevans.

Udpegningen af et medlem af Institut for Menneskerettigheders bestyrelse kan ske, når anordningen er udstedt, og når et ændringsforslag til loven er vedtaget, jf. de almindelige bemærkninger.

Til § 3

Til stk. 1

Der er lagt vægt på at begrænse antallet af medlemmer af hensyn til rådets funktionsduelighed samtidig med, at der søges opnået en bred repræsentation af menneskerettighedsinteresser i Grønland.

Til stk. 2

De civilsamfundsorganisationer, der i lovforslaget er peget på som medlemmer af Grønlands Råd for Menneskerettigheder, er udvalgt med henblik på at afspejle de synspunkter, som gør sig

gældende blandt civilsamfundsorganisationer, der arbejder med menneskerettigheder. Der er således lagt vægt på, at rådet tilsammen repræsenterer en bred indsigt i menneskerettigheder og det grønlandske samfund. Ved civilsamfund forstås normalt de dele af samfundet, der er tilbage, når man fratrækker det offentlige og markedet.

Til stk. 3

Ud fra ønsket om at begrænse rådets størrelse er det kun offentlige myndigheder, der har mere end en blot begrænset berøring med menneskerettighedsspørgsmål, der er foreslået repræsenteret.

Til stk. 4

Kommunernes Landsforening, KANUKOKA, vurderes i denne sammenhæng til at udgøre en offentlig myndighed og har således ikke stemmeret og valgbarhed.

Til stk. 5

Institut for Menneskerettigheder – Danmarks Nationale Menneskerettighedsinstitution forventes at deltage i Grønlands Råd for Menneskerettigheders møder med henblik på en tæt dialog og sparring samt løbende bidrag til kapacitetsopbygningen vedr. menneskerettigheder i Grønland.

Til stk. 6

Medlemmerne udpeges for to år ad gangen, henset til at arbejdet i rådet er frivilligt, og med henblik på at give flere personer mulighed for berøring med rådets arbejde.

Til § 4

Til stk. 1

Med henblik på at sikre rådets uafhængighed forudsættes det, at rådet selv vælger formand og næstformand blandt de af rådets medlemmer, der har stemmeret og valgbarhed.

Til stk. 2

Jf. bemærkningerne i stk. 1 forudsættes Grønlands Råd for Menneskerettigheder selv at fastsætte en forretningsorden for sit virke, som harmonerer med, at medlemskab af rådet er ulønnet og baseret på frivillighed.

Til stk. 3

Der afholdes minimum 2 møder årligt, men rådet kan afholde flere møder, hvis dette vurderes hensigtsmæssigt.

Til stk. 4-5

Det følger af Parisprincipperne, jf. bemærkning til § 1, stk. 2, at offentlige myndigheder repræsenteret i en menneskerettighedsinstitution, ikke har stemmeret og valgbarhed med henblik på at sikre uafhængighed.

Til stk. 6

Muligheden for at lade observatører deltage tager sigte på, at andre personer eller organisationer, der beskæftiger sig med menneskerettigheder end de i § 5, stk. 2 anførte, kan yde bidrag til debatten.

Til stk. 7

Bestemmelsen tager sigte på, at Grønlands Råd for Menneskerettigheder via åbne møder, kan bidrage til at skabe debat om menneskerettigheder og dermed bidrage til formålet om at skabe respekt for, fremme og beskytte menneskerettighederne i Grønland.

Til § 5

Det forventes, at Udenrigsdirektoratets sekretariatsbistand primært vil være af praktisk karakter i forbindelse med arrangering af møder og referatskrivning fra møder. Eventuel faglig bistand til rådet forventes ydet i et samarbejde med Institut for Menneskerettigheder – Danmarks Nationale Menneskerettighedsinstitution. Udgifterne til sekretariatsbetjening varetages indenfor Udenrigsdirektoratets ordinære driftsbevilling.

Til § 6

Der henvises til de almindelige bemærkninger, afsnittet om økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige. Rejseudgifter i forbindelse med medlemskab af Institut for Menneskerettigheds bestyrelse, jf. § 2, stk. 2 forventes afholdt inden for Landskassens tilskud.

Det bemærkes, at udgifter til sekretariatsbetjening varetages inden for Udenrigsdirektoratets ordinære driftsbevilling jf. bemærkningerne til § 5.

Såfremt Institut for Menneskerettigheder ønsker at deltage i rådets møder, jf. § 3, stk. 5, afholdes disse afgifter af instituttet selv.

Til § 7

Rådets møder forventes afholdt i Nuuk. Der forventes derfor kun at blive behov for at dække rejseudgifter og dagpenge mv. for deltagere, der ikke har bopæl i Nuuk. Medlemskab og deltagelse i rådets arbejde er frivilligt og ulønnet.

Til § 8

Til stk. 1

Inatsisartutloven forventes sat i kraft den 1. januar 2013.

Til stk. 2

Bestemmelsen i § 2, stk. 2 vedr. Grønlands Råd for Menneskerettigheders udpegning af et medlem til bestyrelsen for Institut for Menneskerettigheder – Danmarks Nationale Menneskerettighedsinstitution forventes sat i kraft ved udstedelse af bekendtgørelse herom af Naalakkersuisut, så snart der foreligger en hjemmel hertil jf. de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Til stk. 3

Grønlands Råd for Menneskerettigheder er en nyskabelse, hvor der tages et stort skridt for at styrke arbejdet for menneskerettigheder i Grønland. Den foreslåede model og rammerne for rådets arbejde er afvejet i forhold til de mulige økonomiske ressourcer og praktiske hensyn m.v.

Bestemmelserne har til formål, at der sker en løbende evaluering af rådets formål og drift med henblik på at kunne iværksætte eventuelle ændringer.

Det forslås derfor, at der udarbejdes en rapport, som omdeles til medlemmerne af Inatsisartut, således at Inatsisartut kan evaluere rådets arbejde og formål. Såfremt det i rapporten konkluderes, at der bør ske ændring i rådet, kan rådet udarbejde indstillinger hertil.

Til stk. 4

Rapporten skal udarbejdes første gang den 1. juli 2017, idet første evaluering bør dække en periode på ikke under 3 år. Hvis en rapport giver anledning til ændringer af struktur, finansiering eller formål m.v., kan ethvert medlem af Inatsisartut på baggrund af rapporten fremsætte forslag herom på førstkommende samling.

I praksis vil det formodentlig være Naalakkersuisut, der fremsætter eventuelle ændringsforslag m.v.